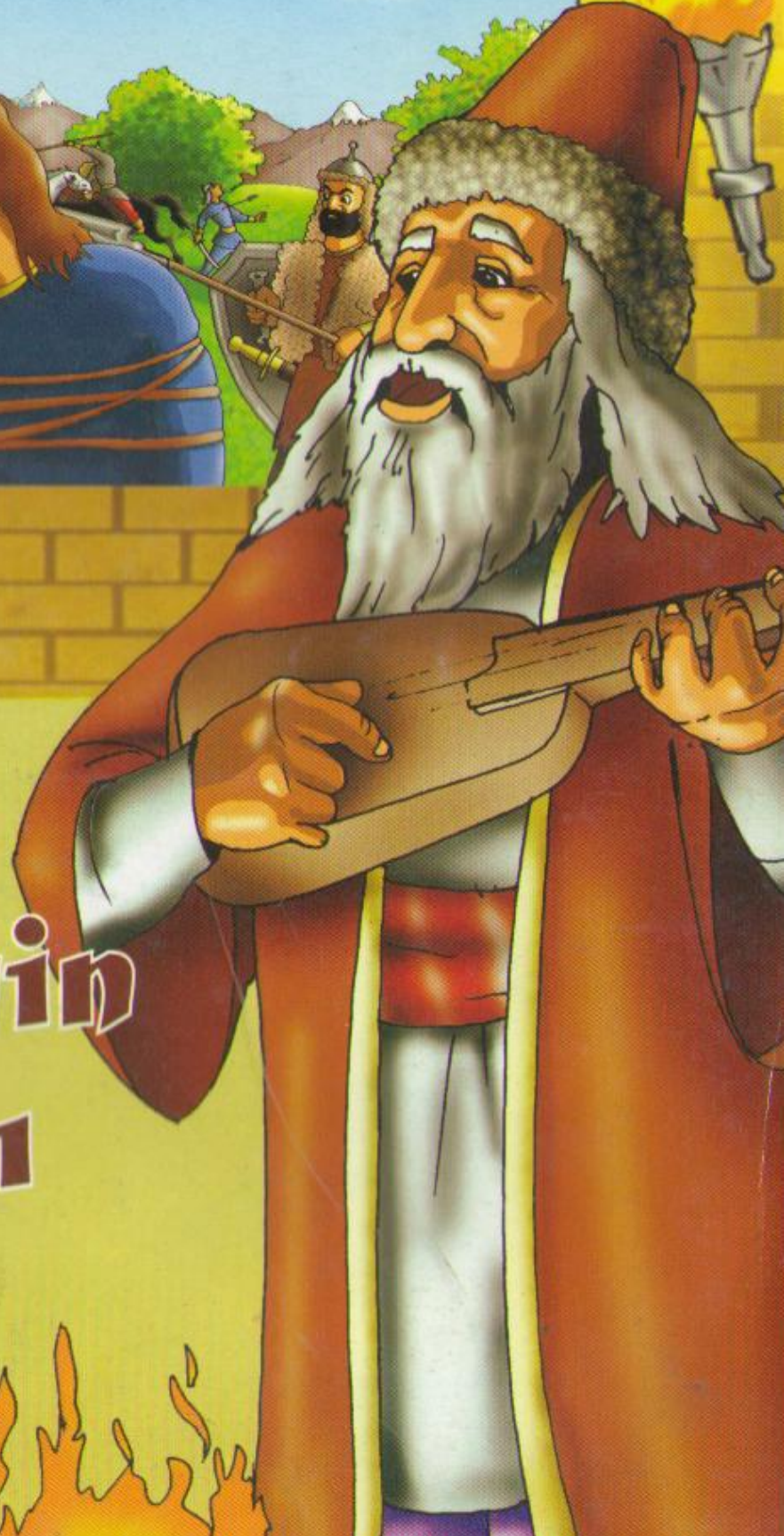

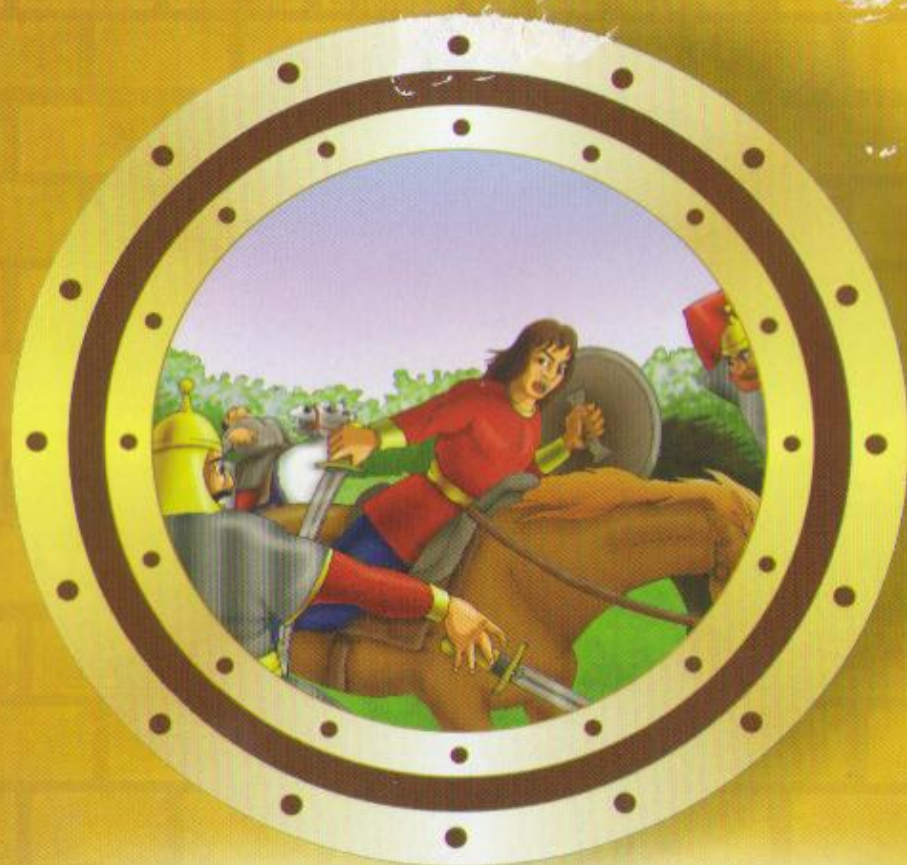
"MƏN VƏ MƏNİM DÜNYAM"

DƏDƏ QORQU D BOYLARI

Uşun oğlu Sayrayin ahvalatı

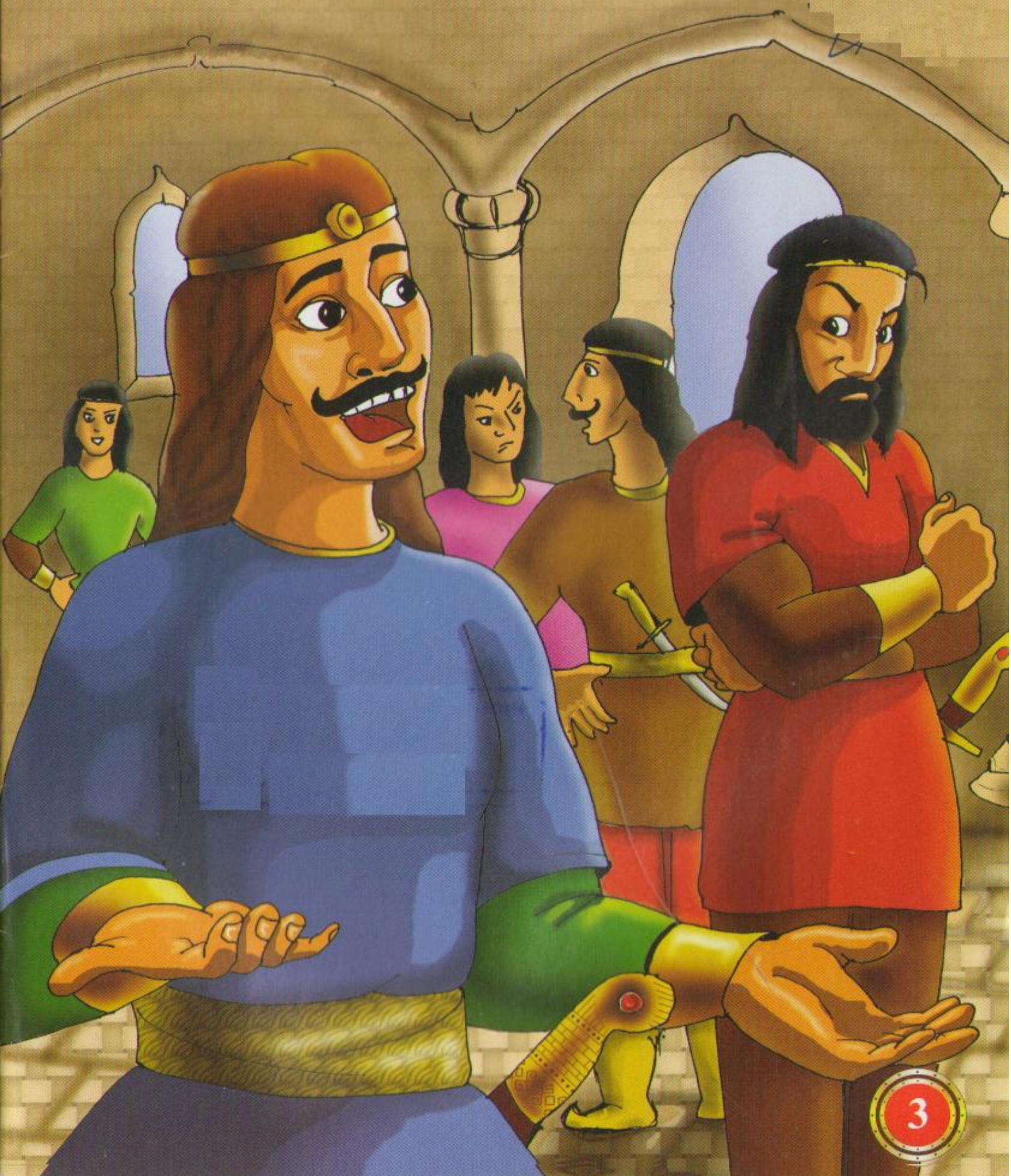
Layihənin məsləhətçisi: Xalq yazıçısı FLÇİN

«Beşik nəşriyyatı»nın nağıllar dünyasına xoş gəlmisən balaca! Bu dəfə «Uşun oğlu Səyrəyin əhvalatı»nı oxuyacaqsan! Bütün türk xalqlarının qürur mənbəyi olan «Kitabi-Dədə Qorqud» dastanını oxuyasan deyər, onun boylarını sənin üçün sadələşdirdik. Oxu və ulu babalarının qəhrəmanlığından, tarixi keçmişindən xəbər tut!

Oğuz elində Uşun qoca deyilən bir kişi yaşayırdı. Malı-pulu başından aşan kişinin ən böyük var-dövləti iki oğlu idi - biri Əyrək, biri Səyrək. Deyirlər, böyük oğlu Əyrək həm Bayandur xanın, həm də Qazanın məclislərinə gedib-gələr, hörmətli qonaq kimi yuxarı başda əyləşərmiş. Bu isə bəzi oğuz igidlərinə xoş gəlməzdi.

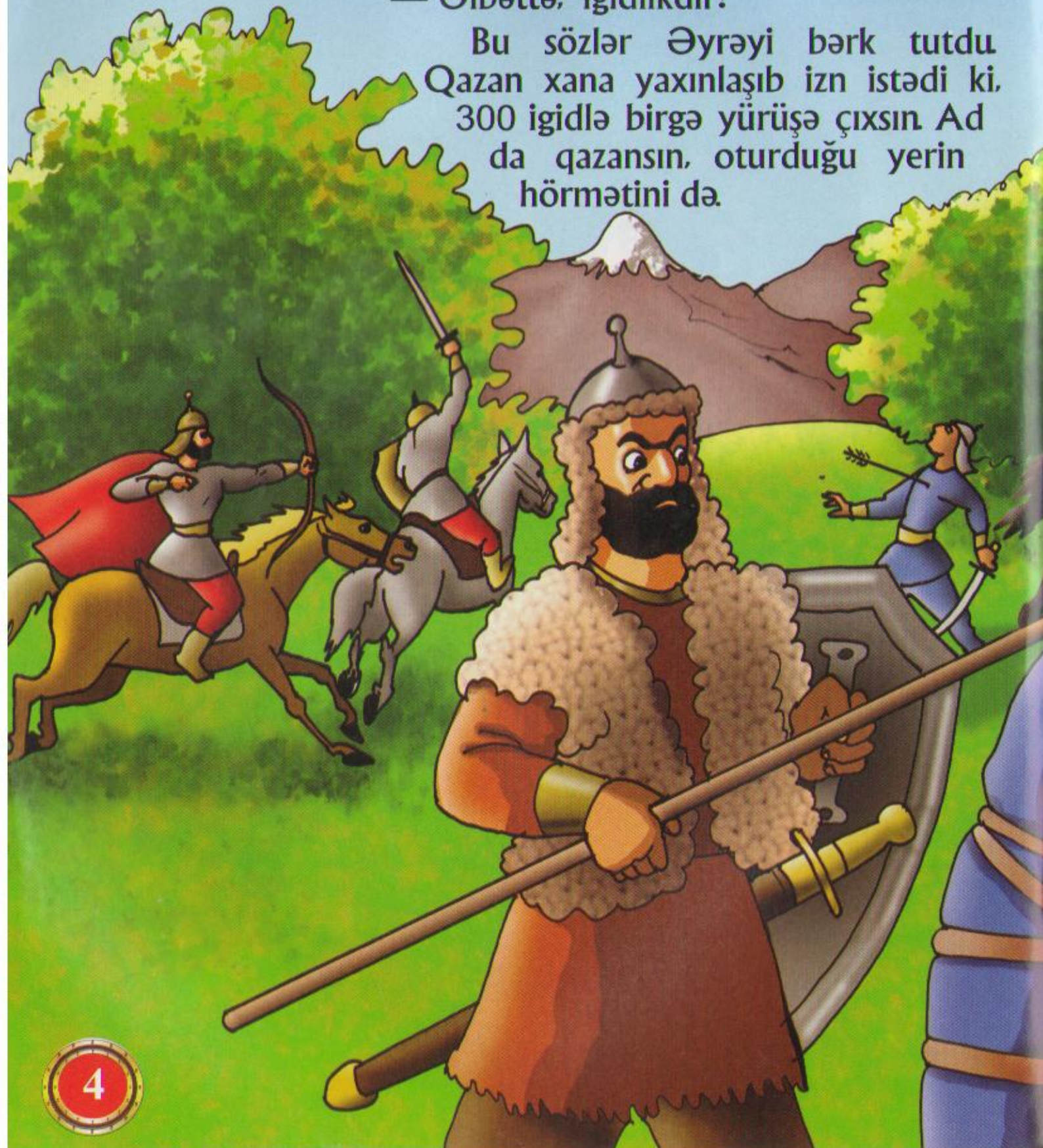
Məclislərin birində Əyrək yenə yuxarı başa keçəndə onu sevməyənlərdən biri dedi:

— Əyrək, burada oturan bəylər öz yerlərini qılıncları ilə qazanıblar. Sən hansı hünərinə görə yuxarı başa keçirsən? Başını kəsmisən, qanını tökmüsən, yoxsa yetimləri sevindirmisən?

— Ay igidlər, məgər baş kəsmək, qan tökmək igidlikdir?

— Əlbəttə, igidlikdir!

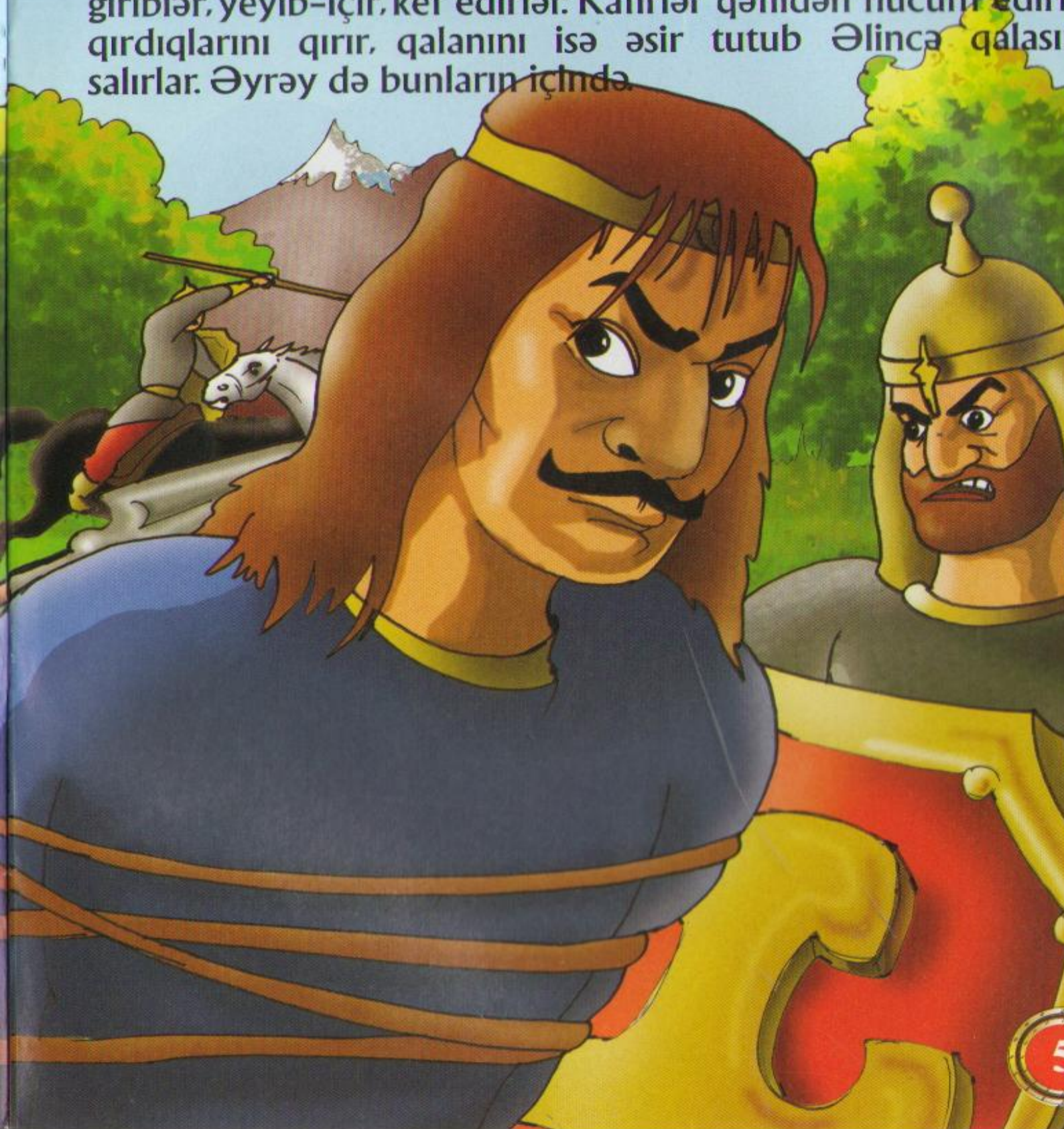
Bu sözlər Əyrəyi bərk tutdu. Qazan xana yaxınlaşıb izn istədi ki, 300 igidlə birgə yürüşə çıxsın. Ad da qazansın, oturduğu yerin hörmətini də.

Beləcə, başının dəstəsi ilə yola çıxan Əyrəyin səfəri uğurlu oldu. Şad-xürrəm geri qayıdarkən çox gözəl bir qoruğa rast gəldilər. «Burda dincəlməsək, haram olar», deyib, atdan endilər.

İndi nədən deyək, nədən danışaq, qoruğun sahibində Sən demə, bu qoruq kafir Qara Təkurun oğuz igidləri üçün qurduğu tələ imiş. İlin on iki ayı da burada güdükçü olurmuş ki, oğuz elindən kimsə gəlsə, xəbər aparsın.

Beləcə, Qara Təkura xəbər gedir ki, oğuz igidləri qorugiriblər, yeyib-ıçır, kef edirlər. Kafirlər qəfildən hücum edirlər, qırdıqlarını qırır, qalanını isə əsir tutub Əlinca qalası salırlar. Əyrəy də bunların içində.

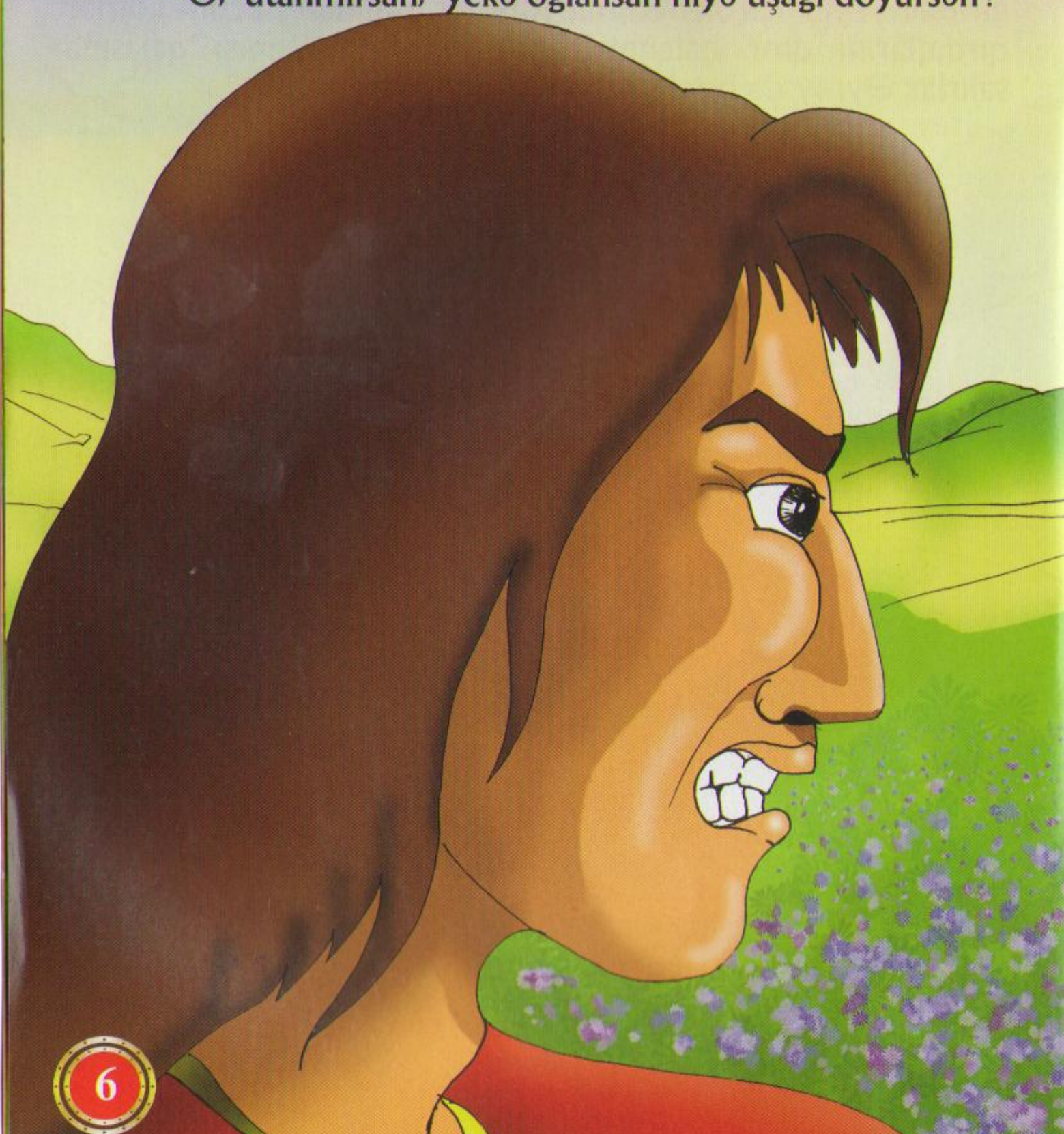
Bəd xəbər sahibini tez tapar, deyirlər. Belə də olur. Xəbər Oğuz elinə çatır. Qız-gəlin qara geyinir, el yas tutur.

Beləcə, illər keçir.

İndi kimdən deyək, kimdən danışaq, Səyrəkdən. Qardaşı Əyrək döyüşə gedəndə o hələ beşikdə idi. İndi isə böyüyüb bığburma cavan olmuşdu.

Bir gün elatda gəzərkən bir oğlanın özündən kiçik uşağı döydüyünü görür:

— Ə, utanmırsan, yekə oğlansan niyə uşağı döyürsən?

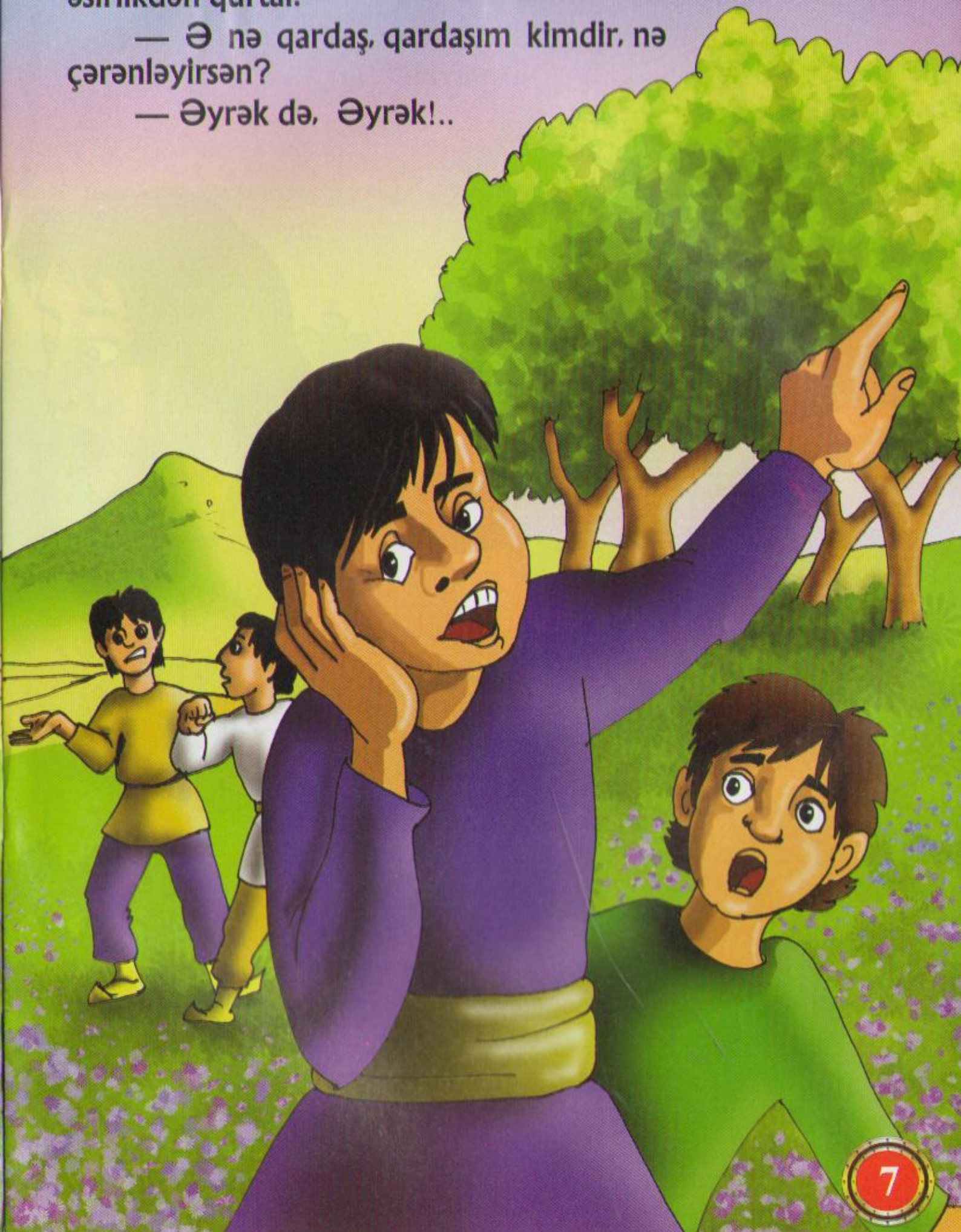

Acığı tutan oğlan deyir:

— Nə bağırırsan e? Belə hünərin var, get qardaşını əsirlikdən qurtar.

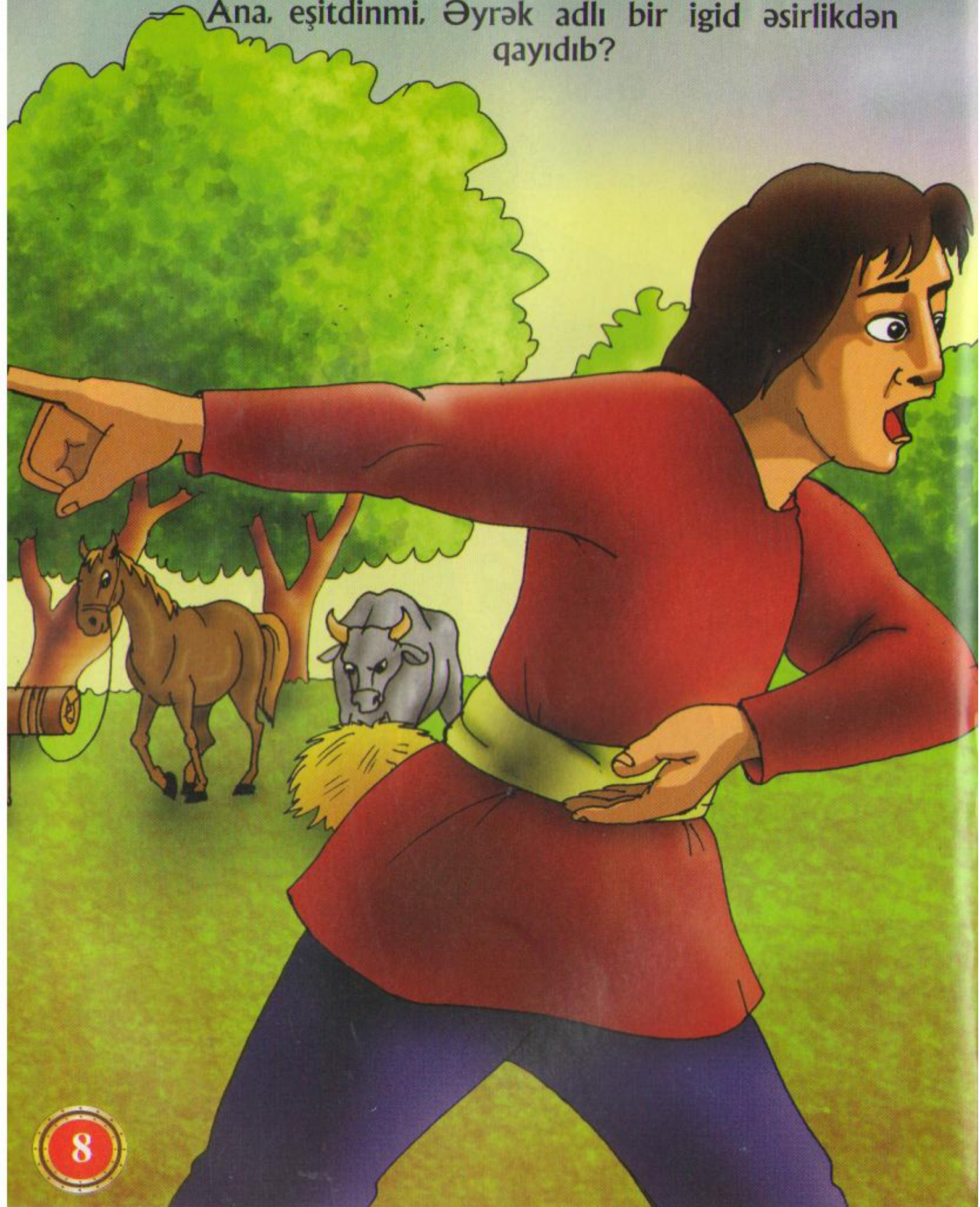
— Ə nə qardaş, qardaşım kimdir, nə çərənləyirsən?

— Əyrək də, Əyrək!..

Səyrək üz tutur alaçıqlarına tərəf. Yolda fikirləşir ki, ana-atası bu qədər gizlətdikləri sirri ona asanlıqla açmayacaqlar. Ona görə də kələk işlətmək qərarına gəlir:

— Ana, eşitdinmi, Əyrək adlı bir igid əsirlikdən qayıdıb?

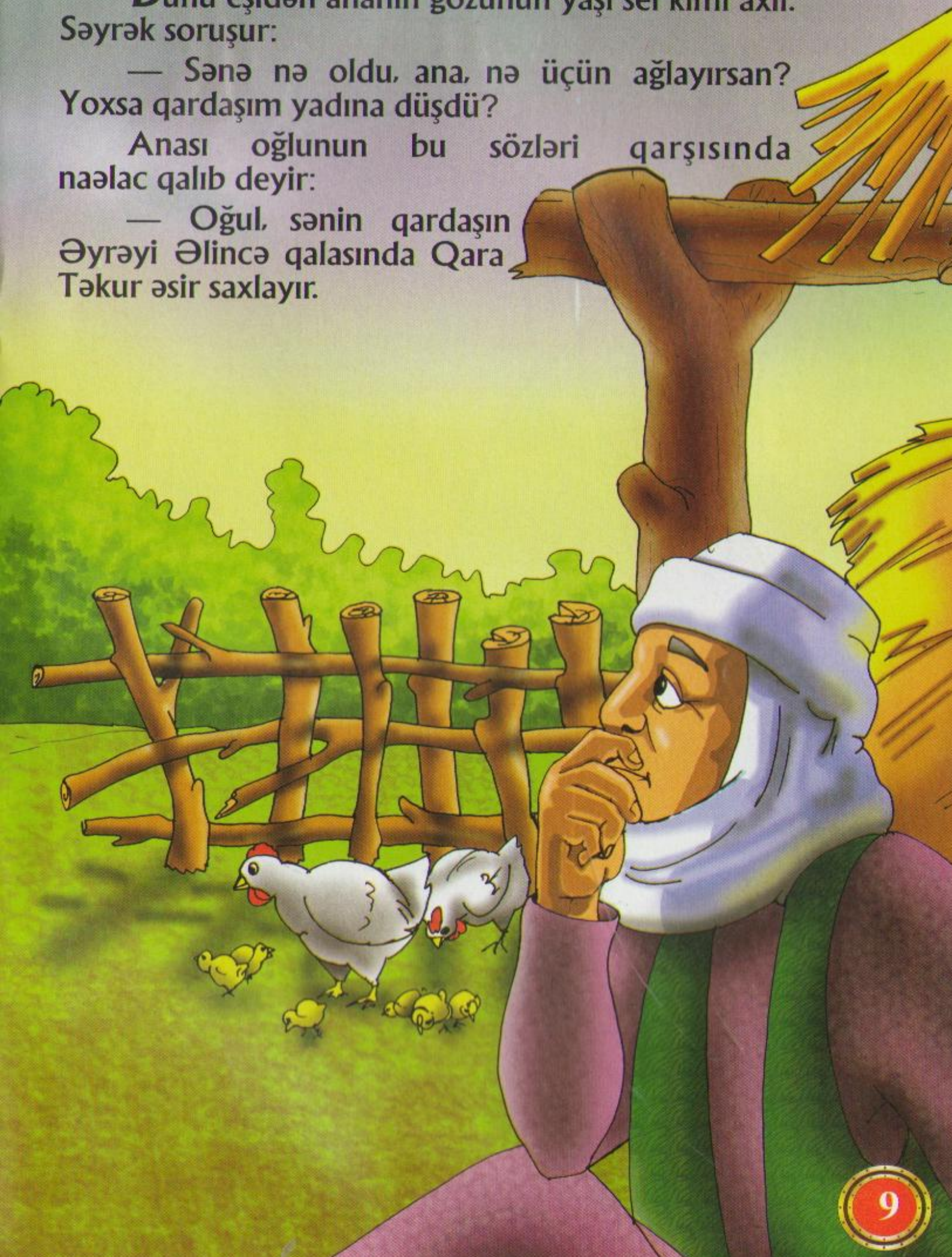

Bunu eşidən ananın gözünün yaşı sel kimi axır.
Səyrək soruşur:

— Sənə nə oldu, ana, nə üçün ağlayırsan?
Yoxsa qardaşım yadına düşdü?

Anası oğlunun bu sözləri qarşısında
naəlac qalıb deyir:

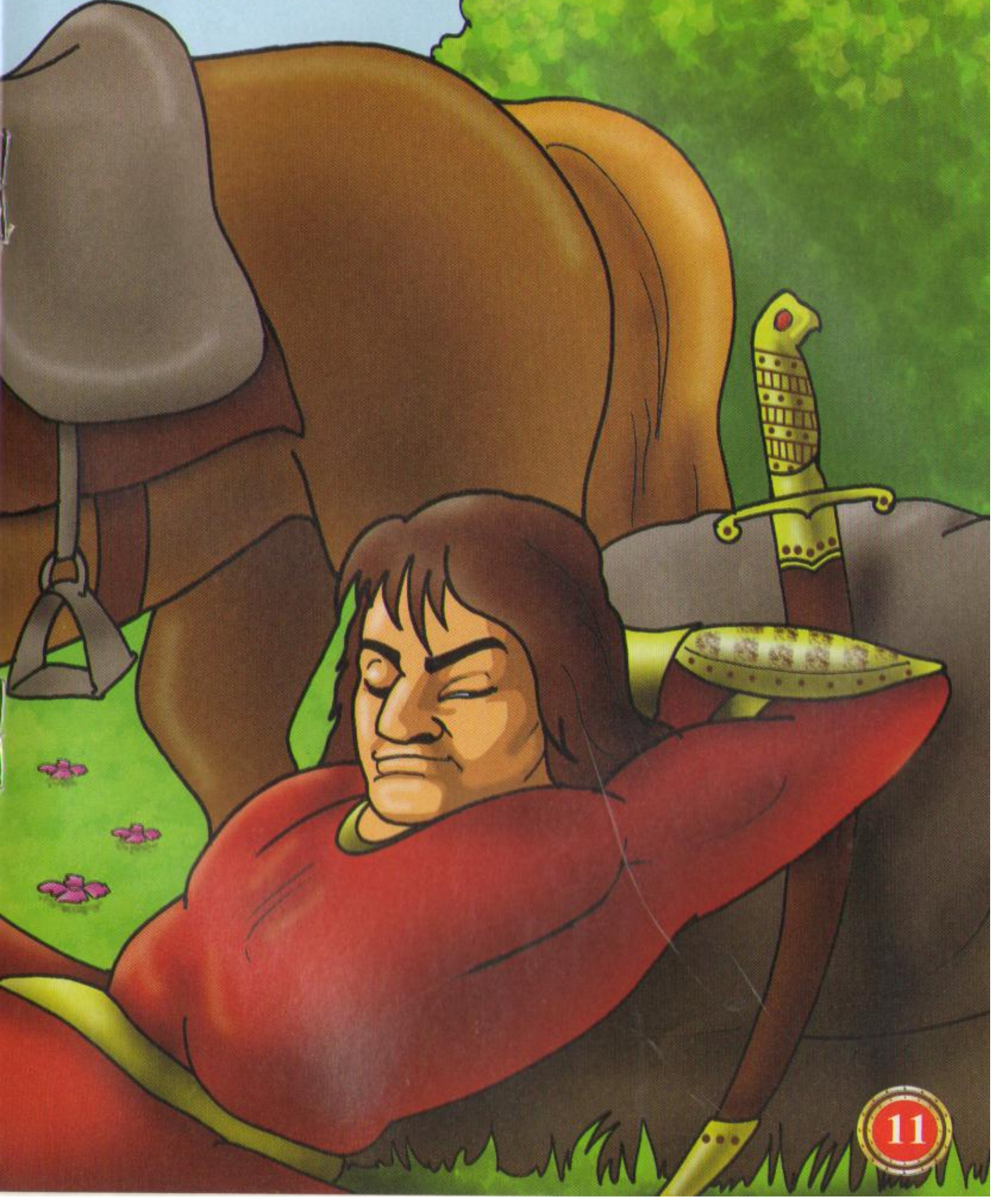
— Oğul, sənin qardaşın
Əyrəyi Əlincə qalasında Qara
Təkur əsir saxlayır.

Bir övladından illərdi ayrı düşən Uşun qoca Səyrəyi də itirmək istəmirdi. Ancaq onu qardaşının dalınca yola düşmək qərarından heç kəs döndərə bilmədi. Beləcə, Səyrəy yola düşdü.

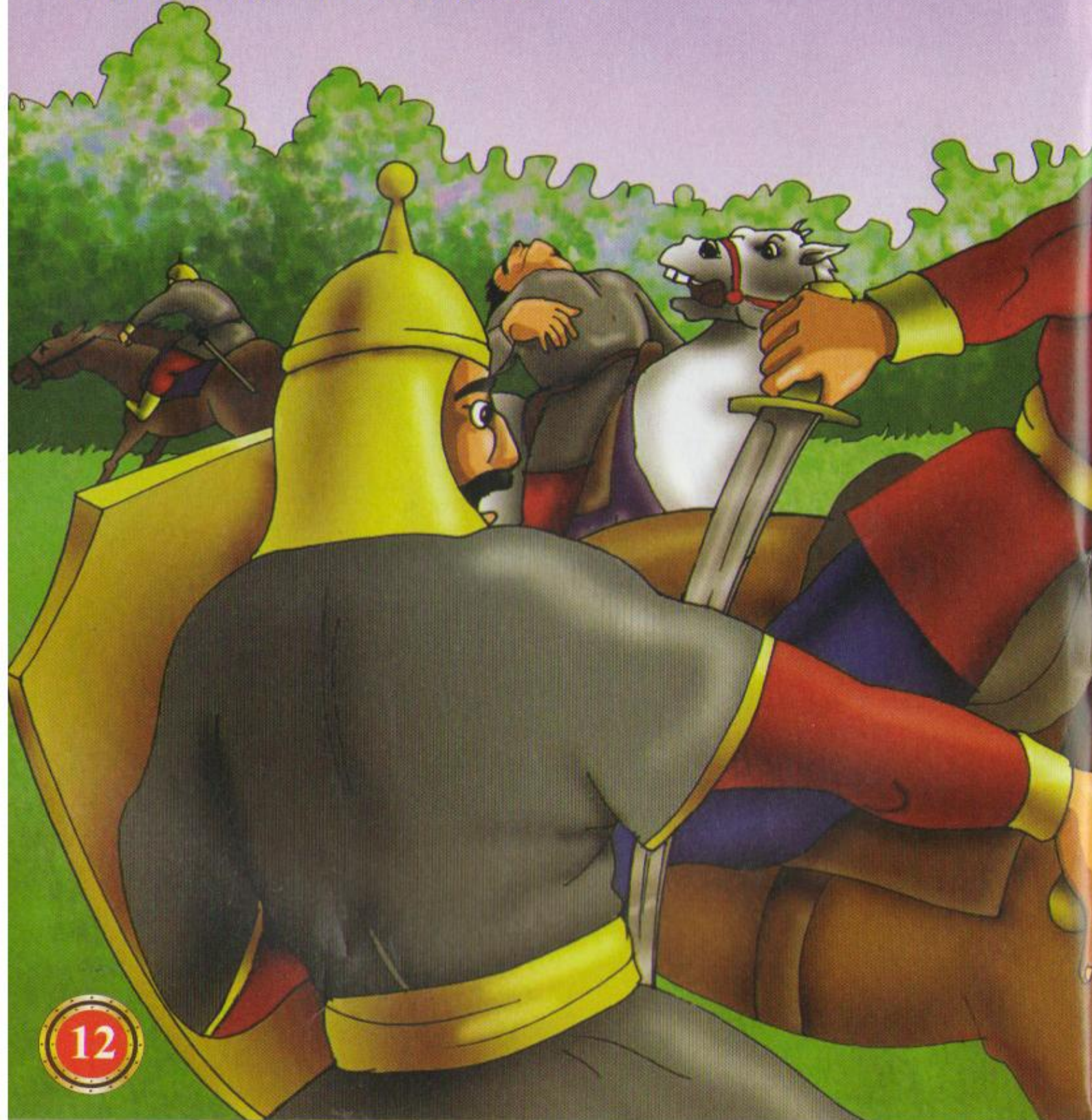

Üç gün, üç gecə dayanmadan at çapdı, axır ki, gəlib qardaşının əsir alındığı qoruğa çatdı. Yol yorğunluğuna görə atın yüyənini qoluna keçirib bir kölgəlikdə uzandı.

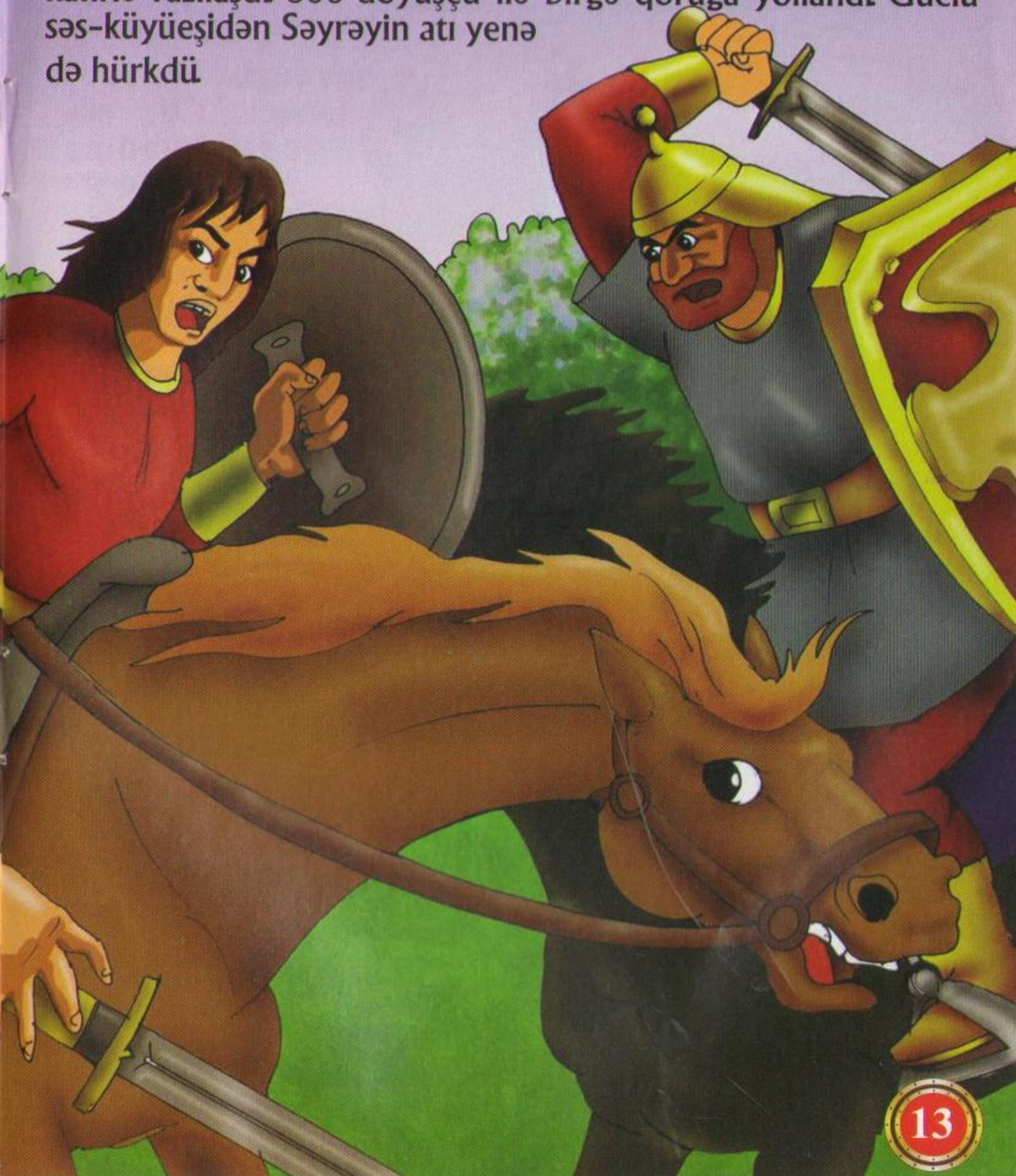
Qoruqda gizlənən güdükçü Qara Təkura xəbər yolladı ki, bəs, durma, gəl, bir oğuz igidi də tələyə düşüb.

Kafirlərin başçısı 60 adam göndərdi Atlıların səsindən Səyrəyin atı hürkdü və onu oyatdı Oğuz oğlu 60 kafirin hamısını qılıncdan keçirdi. Sonra yenə yığılıb yatdı. Bu dəfə Qara Təkur əsəbiləşib 100 adam göndərdi Səyrək gələn kafirlərin hamısını öldürdü. Gördülər ki, Səyrəklə bacara bilməyəcəklər, dedilər, oğuz oğlunu oğuz oğlu məğlub edə bilər. Əyrəyi dustaqxanadan çıxarıb saçını-saqqalını qırxdılar. Qara Təkurun hüzuruna gətirdilər.

Təkür hiylə işlədib Əyrəyə dedi:

— Sənin necə igid, kasıbların qayğısına qalan olduğunu bilirik İndi biri peyda olub, kasıb-kusubun çörəyini əlindən alır. Heç kəs onunla bacara bilmir. Əgər o adamı məğlub etsən, səni azad edəcəyik. Çıxıb doğmalarının yanına gedərsən, Əyrək kafirlə razılaşdı. 300 döyüşçü ilə birgə qoruğa yollandı. Güclü səs-küyü eşidən Səyrəyin atı yenə də hürkdü.

Əyrək kafirlərə dedi:

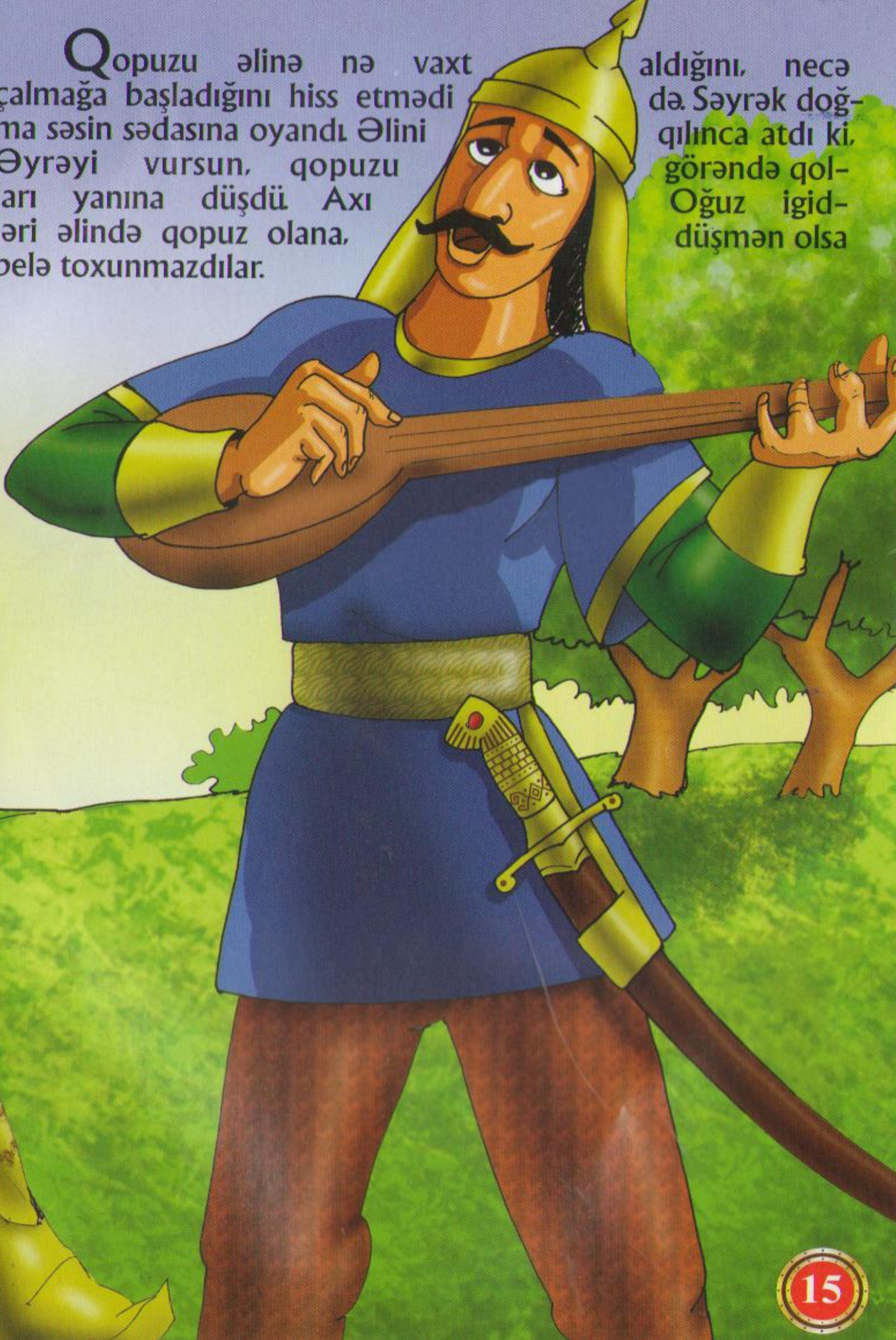
— Siz gözləyin, mən gedim onun əl-qolunu bağlayım, sonra gələrsiniz.

Belə də etdilər. Yatmanı oyat-
mamaq üçün Əyrək yavaş-
yavaş ona yaxınlaşdı.
Birdən gözü yanına
qoyduğu qopuza
sataşdı. Öz eli-
obası yadına
düşdü, qəhər-
ləndi.

Qopuzu əlinə nə vaxt
çalmağa başladığını hiss etmədi
ma səsin sədasına oyandı Əlini
Əyrəyi vursun, qopuzu
ları yanına düşdü Axı
ləri əlində qopuz olana,
belə toxunmazdılar.

aldığını, necə
də. Səyrək doğ-
qılınca atdı ki,
görəndə qol-
Oğuz igid-
düşmən olsa

Səyrək hirsləndi

— Ay kafir, əgər əlində qopuz olmasaydı, səni iki parça edərdim — deyərək, qopuzu onun əlindən aldı

— Kimsən, igid, hansı eldənsən?

— Sənə nə, kafir?

— İgid adam adını gizlətməz. De görüm kimlərdənsən?

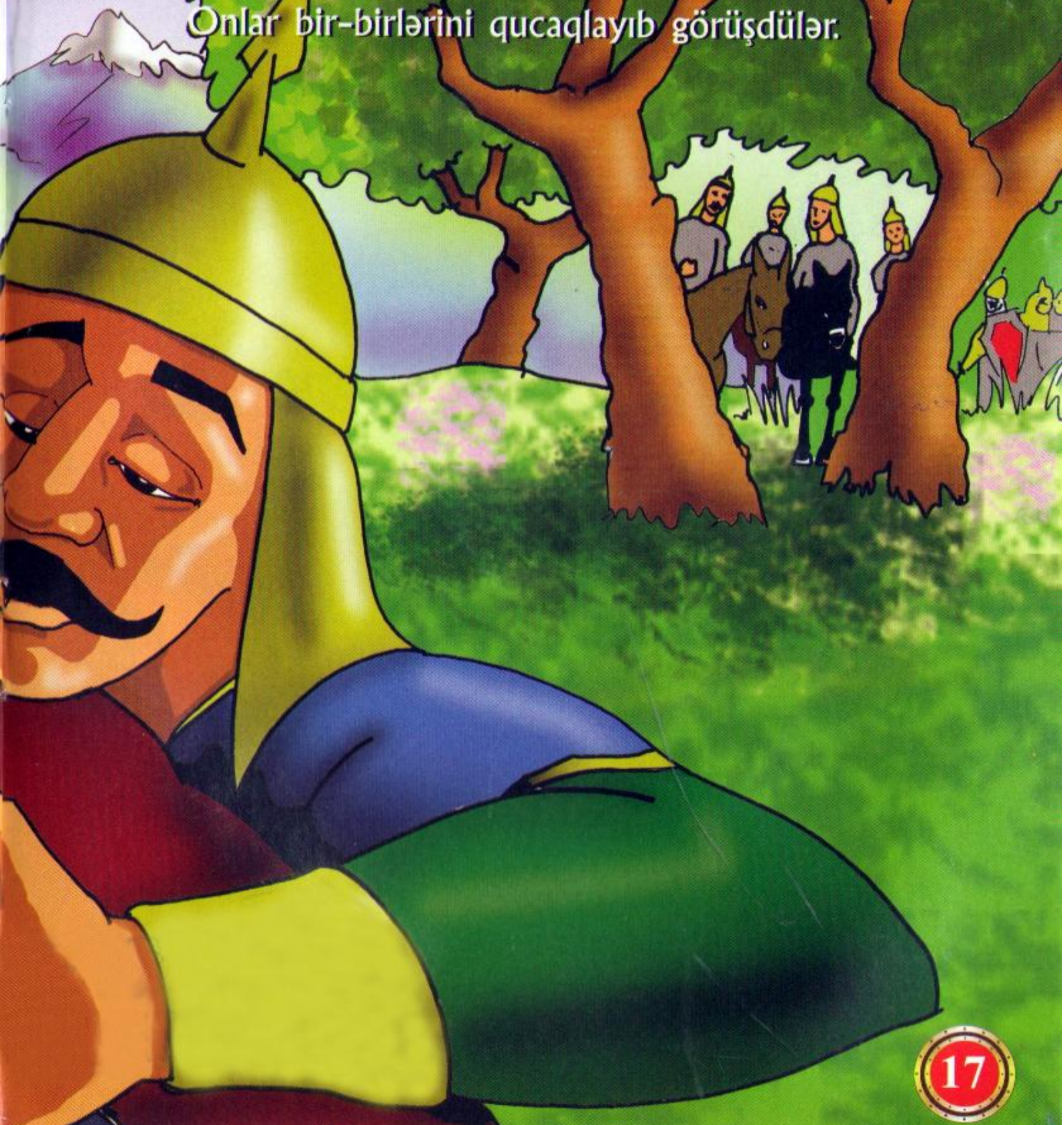
Əyrəyin sözü Səyrəyi tutdu. Odur ki dedi:

— Oğuz elindən gəlmişəm. Qardaşımı axtarıram. Atamın adı Uşun qoca, mənimsə adım Səyrəkdir.

Bu sözləri eşidən Əyrək qulaqlarına inanmadı

— Qurban olum sənə, igidim doğrudanmı, sən mənim qardaşımsan? Mən oğuzdan ayrılanda qundaqda idin. İgidim, yəni dalımca qəribliyə, məni bu kafirlərin əlindən qurtarmağa gəlmisən?

Onlar bir-birlərini qucaqlayıb görüşdülər.

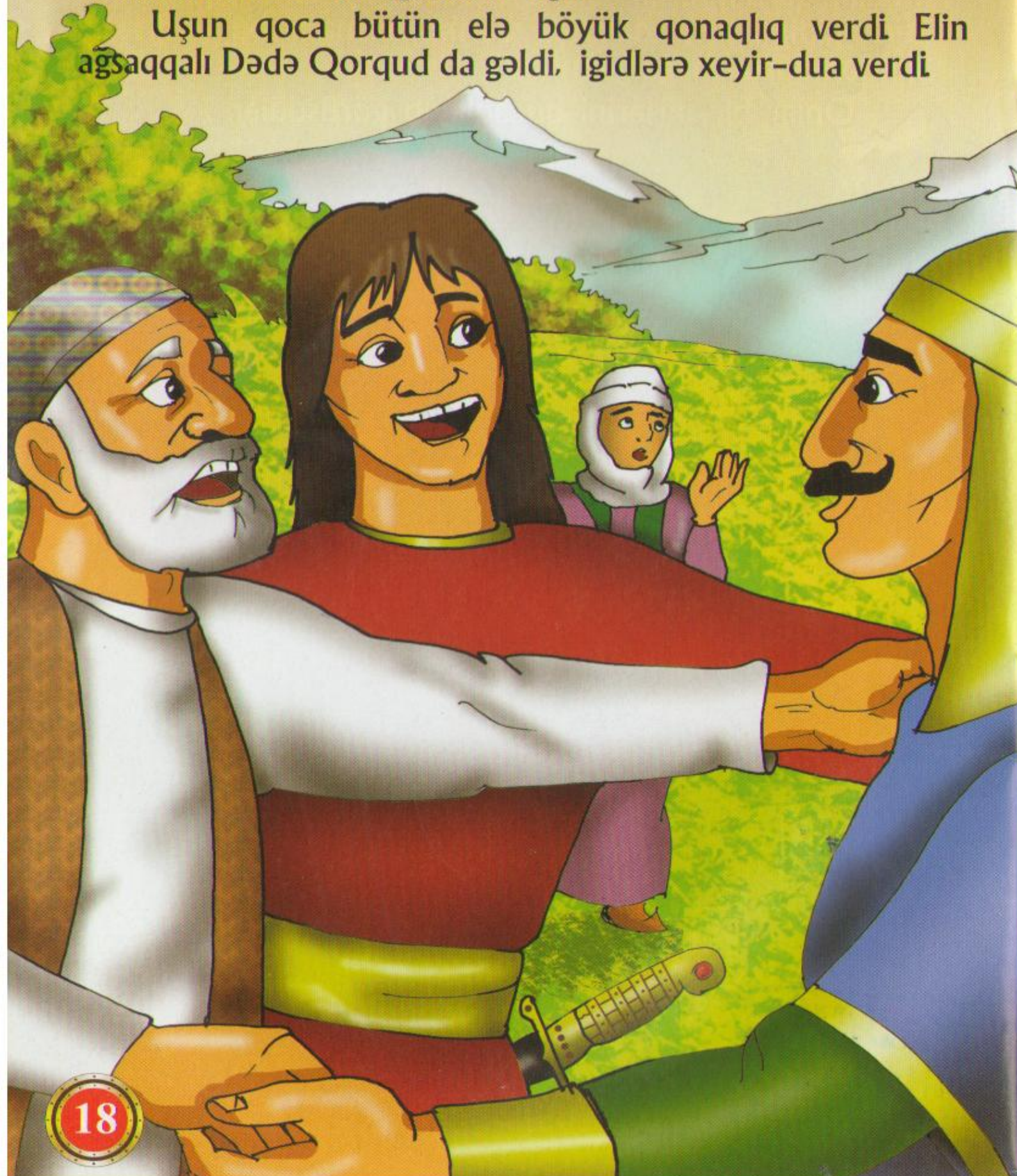

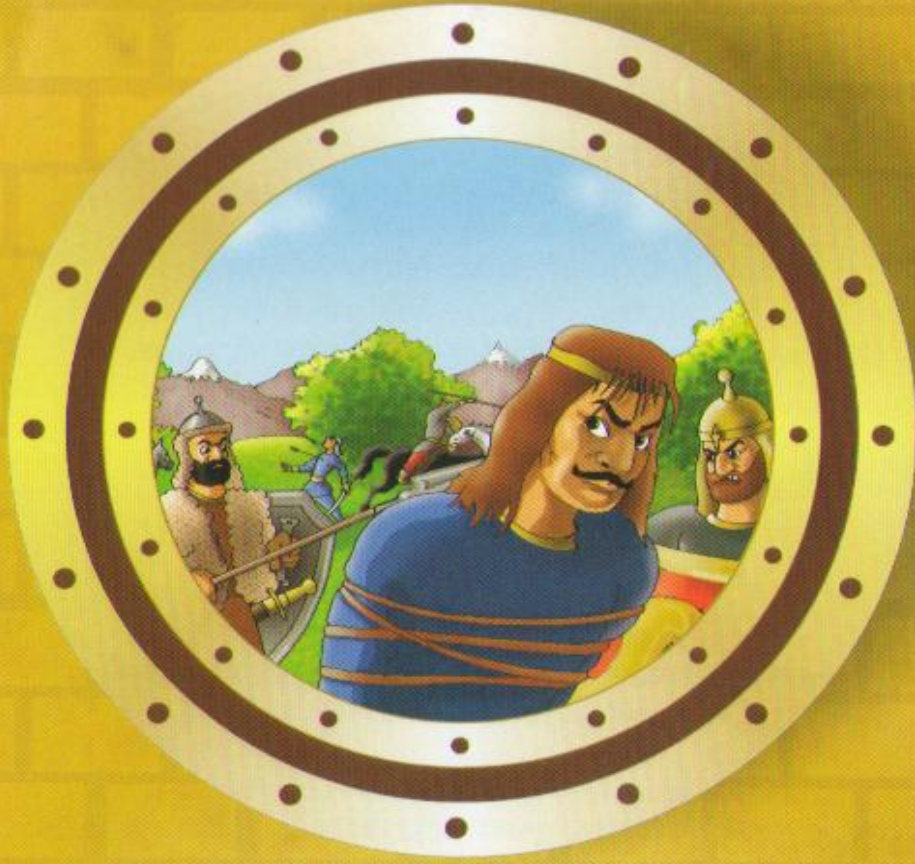
Sonra iki qardaş birləşib kafirləri qılıncdan keçirdilər və gecəni gündüzə qatıb oğuz elinə çatdılar.

Uşun qoca illərdi görmədiyi oğlunu bağına basıb duz kimi yaladı. Sonra Səyrəyə yaxınlaşıb dedi:

— Sən ki, məni oğlumla qovuşdurdun, daha ölsəm də, dərdim olmaz. Üzün ağ olsun, oğul.

Uşun qoca bütün elə böyük qonaqlıq verdi. Elin ağsaqqalı Dədə Qorqud da gəldi, igidlərə xeyir-dua verdi.

Ümid edirik ki, bu seriyadan olan nağıllarımızı oxuduqdan sonra tarixi keçmişimiz, qəhrəmanlıq dastanlarımız haqqında daha ətraflı məlumat əldə etmək istəyəcəksən.

Bu yolda «Beşik nəşriyyatı» balalarımıza və valideynlərə yardımçı olmağa çalışacaq.

İdeya müəllifi: Qoşqar Qarayev
Layihənin rəhbəri: Qaraqoyunlu

Nəşriyyat direktoru: Nərgiz Cabbarlı
İşlədi: Yeganə Mehdiyeva

Rəssamlar: Əjdər Qafarov, Rumil Hüseynov

Dizayner: Rumil Hüseynov

Nəşriyyat redaktoru: İlyas Tapdıq

Texniki qrupun rəhbəri: Denis İzuf

Operator: Rəna Əzizova

Çapa məsul: Yasəf Həşimov

Çapa imzalanmış: 03.02.2009,
formatı 60x90/8, fiziki ç.v. 4,25, təbaşirli kağız №1,
arial qarnituru, sifariş DQ.№2, sayı 500

Kitab «*Bəşik nəşriyyatı*»nda nəşrə hazırlanmış
(Tel.: (+99412)4183873, (+99440)2181787, (+99450)4989555
E-mail: beshik@beshik.az; www.beshik.az)

və

“İDEAL-PRINT” mətbəəsində ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.
Tel.: (+99412)4426767, (+99412)4183872

idealprint@mail.ru

STANDARTLAŞDIRMA, METROLOGIYA
VƏ PATENT ÜZRƏ DÖVLƏT AGENTLİYİ

şəhadətnamə № 2005 0563

iddia sənədi № 2005 0841,

ilkinlik tarixi: 15.07.2005.

Nağılın istifadəsi ilə bağlı bütün müstəsna hüquqlar

«*Bəşik nəşriyyatı*»na

məxsusdur.

© «*Bəşik nəşriyyatı*»

Əmtəə nişanı: “MƏN VƏ MƏNİM DÜNYAM”

ISBN 978-9952-446-70-8

ISBN 978-9952-446-70-8

9 789952 446708